

College van burgemeester en wethouders
Postbus 1
4450 AA Heinkenszand

Heinkenszand 11 mei 2020

Onderwerp: Advies aangaande mogelijke sluiting van de bibliotheekvestiging in 's-Gravenpolder en de mogelijke verhuizing van het VrijwilligersHuis van 's-Gravenpolder naar Heinkenszand

Betrokken adviesraden: Culturele Raad, Seniorenraad, Wmo-raad

Geacht college,

Recentelijk hebben wij kennisgenomen van een aantal voorstellen voor bezuinigingsmaatregelen om te komen tot een sluitende gemeentebegroting voor het jaar 2021 en de daaropvolgende jaren. Naar verwachting zullen deze voorstellen in een concept kadernota worden opgenomen, die medio mei 2020 in het college zal worden besproken. Het vaststellen van de kadernota staat op de agenda van de gemeenteraadsvergadering in juli 2020.

Wij begrijpen dat de gemeente inzet op het realiseren van een sluitende begroting voor de komende jaren en dat daaraan vanuit alle geledingen van de samenleving bijdragen worden gevraagd. Voorsnog lijken deze maatregelen sterk ingegeven door financiële motieven en is niet duidelijk of en hoe andere criteria, zoals leefbaarheid, het evenredig spreiden van voorzieningen over de verschillende kernen, kans-ongelijkheid voor jongeren (algemene ontwikkeling, laaggeletterdheid), kwetsbaarheid van senioren (gezondheid, eenzaamheid, dementie) worden meegewogen in het maken van keuzes. De voorgestelde maatregelen treffen vooral de kwetsbaren in de Borselse samenleving. Als adviesraden ontraden wij u dan ook nadrukkelijk om voor deze maatregelen te kiezen. Onderstaand vindt u onze bedenkingen en argumenten, achtereenvolgens voor de mogelijke sluiting van de bibliotheekvestiging in 's-Gravenpolder en de mogelijke verhuizing van het VrijwilligersHuis van 's-Gravenpolder naar Heinkenszand.

Sluiting van de bibliotheekvestiging in 's-Gravenpolder

Sluiting van de bibliotheekvestiging in 's-Gravenpolder betekent veel meer dan dat lezers in 's-Gravenpolder nu naar Heinkenszand moeten voor het lenen en terugbrengen van boeken. De bibliotheek heeft een spilfunctie in de lokale gemeenschap op onderwerpen als kans-ongelijkheid onder jongeren (laaggeletterdheid, ontlezing, digitale vaardigheden) en sociale cohesie (inburgering, ontmoetingsplaats voor jongeren en ouderen, toegang tot kunst en cultuur). Enkele voorbeelden:

- Lezen met baby's; voorlezen voor peuters; niet alle ouders zijn in staat hun kinderen basale taalvaardigheden mee te geven. Als dit verdwijnt uit 's-Gravenpolder en alleen op afstand in Heinkenszand beschikbaar is, treft dit juist de kinderen uit sociaal zwakkere gezinnen, die dit het hardst nodig hebben. Uit het jaarverslag van de Bibliotheek Oosterschelde blijkt dat juist deze activiteit (Boekstartcoach) in 's-Gravenpolder uitermate succesvol is en leidde tot een toename van leden in de doelgroep met ruim 28 %. Dit had vooral invloed op het gebruik van de jeugdcollectie van de vestiging.
- Versterking van digitale vaardigheden: leren e-mailen, internetten, weten hoe een PC werkt; werken met DigiD. Dit helpt vooral ouderen om beter mee te kunnen gaan in dit digitale tijdperk. Juist ouderen zijn minder mobiel. Voor hen is het een drempel om hiervoor naar de vestiging in Heinkenszand te gaan.
- Lezen is een belangrijke tijdbesteding van veel senioren. Het houdt hun geest actief, geeft hun toegang tot cultuur en kunst. Omdat ze minder mobiel zijn, wordt een drempel opgeworpen als ze voor het lenen van boeken naar de vestiging in Heinkenszand moeten.
- De bibliotheek in 's-Gravenpolder is belangrijk als ontmoetingsplek en draagt bij aan de sociale cohesie: scholieren spreken daar af en komen regelmatig naar de bibliotheek. Het vergroot hun wereld omdat ze daar toegang hebben tot een grote collectie boeken maar ook tot internet. Ook andere bewoners van 's-Gravenpolder maken regelmatig gebruik van de bibliotheek om, naast het lenen van boeken, kranten of tijdschriften te lezen en een praatje te maken.
- Uit het jaarverslag van de Bibliotheek Oosterschelde kunnen wat kengetallen worden gehaald, waaruit blijkt hoe belangrijk de bibliotheekvestiging voor 's-Gravenpolder en de gemeente Borsele als geheel is: de vestiging in Heinkenszand (bevolking circa 5.500 inwoners; 24 % van de gemeente Borsele) heeft vanwege de grootte, faciliteiten en openingsuren (46,5 uur per week) de meeste leden (50 %) en de meeste uitleningen (54 %); echter, op een bevolking van circa 4.600 inwoners (20 % van de gemeente Borsele) heeft de veel kleinere bibliotheekvestiging in 's-Gravenpolder, met veel minder faciliteiten en slechts 15 openingsuren per week, desalniettemin 31 % van de leden en 37 % van de uitleningen. Omgerekend per openingsuur per jaar komt het aantal uitleningen in Heinkenszand uit op 1116 uitleningen en in 's-Gravenpolder op 2353 uitleningen. Eenzelfde berekening voor het aantal bezoekers per jaar in Heinkenszand (totaal 36915) en 's-Gravenpolder (totaal 20826) toont dat het aantal bezoekers per openingsuur per jaar in Heinkenszand 794 bezoekers bedraagt, in 's-Gravenpolder 1388 bezoekers. De vestiging in 's-Gravenpolder wordt dus druk bezocht!

Wat wint de gemeente financieel met de sluiting van de vestiging in 's-Gravenpolder?

De gemeente houdt voor de jaren 2021 tot en met 2024 rekening met een totaal tekort op de begroting van 1.285.000 miljoen euro.

Uit globale berekeningen van de bibliotheek Oosterschelde komt naar voren dat de sluiting de gemeente een besparing van circa € 87.000 per jaar oplevert. Deze besparing bevat wel de huur van het gebouw ter grootte van € 32.500. Het is, zeker in deze tijd, niet erg waarschijnlijk dat de gemeente dit pand op korte termijn weer kan gaan verhuren. Als het pand leeg blijft staan, bedraagt de besparing circa € 54.500. Om zomin mogelijk in te boeten op dienstverlening en bereikbaarheid in 's-Gravenpolder zal de inzet van de bibliobus en het vestigen van zogeheten leespunten op scholen noodzakelijk zijn. De kosten voor inzet van 1 uur bibliobus in 's-Gravenpolder bedragen € 12.000. De kosten van een leespunt variëren per school van € 7.000 tot € 10.000. Uitgaande van 3 scholen in 's-Gravenpolder komt het totaal aan kosten tenminste op € $12.000 + 3 \times 7.000 = € 33.000$. De feitelijke besparing bedraagt daarmee € 54.500 minus € 33.000 is € 21.500 per jaar.

Daarnaast moet rekening gehouden worden met éénmalige kosten ten bedrage van circa € 35000 voor onder meer het ontmantelen van de vestiging, het versneld afschrijven van inventaris en de

ontslagvergoedingen voor medewerkers. In de besparing is rekening gehouden met vermindering van personeel voor circa 30 uur per week (bijna een volle FTE). Weliswaar wordt getracht mensen te herplaatsen, maar dat zal niet voor de volle bezetting mogelijk zijn. De totale besparing van sluiting van de bibliotheek vestiging in 's-Gravenpolder komt daarmee voor de periode 2021-2024 op 4 x € 21.500 (jaarlijkse besparing) minus € 35.000 (éénmalige kosten) is € 51.000 (oftewel een gemiddelde besparing per jaar van circa € 13.000).

Een dergelijk beperkte besparing per jaar weegt naar onze mening niet op tegen het kwalitatief forse verlies op educatief, cultureel en sociaal terrein dat met de sluiting van de bibliotheekvestiging in 's-Gravenpolder gepaard gaat. Mogelijk kan een deel van dit verlies worden opgevangen door bovenstaand genoemde vervangende services of door een (gedeeltelijke) oplossing van het mobiliteitsvraagstuk. Maar ook dan zullen voorzieningen wegvallen voor juist die groepen in onze samenleving die het meest kwetsbaar zijn. Zeker voor jongeren geldt dat achterstand die nu opgelopen wordt in hun latere leven vrijwel niet meer in te halen is. Bovendien is het aannemelijk dat als de vestiging in 's-Gravenpolder nu verdwijnt, het in de toekomst zeer lastig zal zijn deze opnieuw in 's-Gravenpolder te vestigen.

Verhuizing van het VrijwilligersHuis van 's-Gravenpolder naar Heinkenszand

Hierbij maken we u deel van onze bespiegelingen over de voorgenomen verplaatsing van het VrijwilligersHuis naar Heinkenszand. Het VrijwilligersHuis in 's-Gravenpolder heeft een unieke historie, rol en plek in de Borsele samenleving. Het is een plek waar vrijwilligers, inwoners en maatschappelijke organisaties op een laagdrempelige manier toegang hebben tot ondersteuning, informatie, advies en een luisterend oor. Het VrijwilligersHuis is een kostbaar goed. De vrijwilligers uit Borsele komen hierin tot uitdrukking met hun eigen plaats en verantwoordelijkheid in de gemeente want:

- De positionering als VrijwilligersHuis in plaats van bij het gemeentehuis heeft ons veel geholpen bij het vinden en bereiken van vrijwilligers. De verplaatsing naar het gemeentehuis kan de keten van werven van nieuwe vrijwilligers doorbreken. Dat zou een onwenselijke situatie zijn, want we moeten als samenleving een steeds groter beroep doen op vrijwilligers.
- Doordat er destijds voor een locatie in 's-Gravenpolder is gekozen, is er actief contact ontstaan met de kerkelijke doelgroep die doorgaans vooral binnen de eigen kring opereert: er wordt over en weer gebruik gemaakt van elkaars netwerk en mogelijkheden.

Mocht de gemeenteraad uiteindelijk (toch) besluiten tot de verhuizing naar Heinkenszand dan pleiten wij voor een VrijwilligersHuis dat:

- Een blijvende, goede bereikbaarheid en toegankelijkheid houdt, met een eigen ingang. Door een aparte entree kunnen klanten en vrijwilligers 'zonder drempel' het VrijwilligersHuis blijven bezoeken.
- Een herkenbare plek blijft waar je makkelijk naar binnenloopt als inwoner of vrijwilliger en terecht kan voor advies, informatie (folders) en print- en kopieerfaciliteiten.
- Het laagdrempelige karakter zal behouden. Want in het gemeentehuis kun je niet zomaar doorlopen naar een afdeling. De dienstverlening van het VrijwilligersHuis zal misschien ook vanuit het gemeentehuis kunnen gebeuren maar het gemeentehuis heeft toch voor veel mensen een hogere 'drempel' en dat doet afbreuk doen aan de inloop en het directe contact met mensen. Destijds is bewust gekozen voor een locatie buiten het gemeentehuis met een profilering als VrijwilligersHuis en niet als gemeente Borsele. Overigens zijn de welzijnsorganisaties in andere gemeenten vaak buiten het gemeentehuis gepositioneerd.
- Een plek wordt met voldoende ruimte in een ongedwongen sfeer, voor zowel de medewerkers als de vrijwilligers.

- Uitgebreid wordt met een fysiek zorgloket. Onder meer door het vertrek van de afdeling sociale zaken naar Goes wordt het zorgloket - dat destijds in het gemeentehuis was gesitueerd - als een gemis ervaren. Naar zo'n aanvullende voorziening is veel vraag bij onze inwoners.

Vanuit de kleinere dorpen maakt het - gemeten in afstand en tijd - wellicht niet veel uit of men naar Heinkenszand of 's-Gravenpolder moet reizen. Wel zien we een kaalslag van voorzieningen in de kern 's-Gravenpolder. Ook zijn we benieuwd naar de afwegingen en berekeningen van de verplaatsing alsmede de verhouding tussen de 'opbrengst' in relatie tot de benodigde bezuinigingen.

Verzoek om overleg

Wij hopen dat we u met bovenstaande bedenkingen en argumenten ervan kunnen overtuigen om niet te kiezen voor de sluiting van de bibliotheekvestiging in 's-Gravenpolder en de verhuizing van het VrijwilligersHuis naar Heinkenszand.

Wij stellen het zeer op prijs om in een gesprek met de verantwoordelijke wethouder een onderbouwing te horen voor deze voorgenomen maatregelen en om van onze kant onze bedenkingen en argumenten nader toe te lichten. Dit doet naar onze mening recht aan de rol die de gemeente toekent aan zijn adviesraden alsook aan het belang dat de gemeente toekent aan participatie van burgers. In dit gesprek willen we ook graag onze ideeën delen met de wethouder over mogelijkheden om de voorgenomen maatregelen anders in te richten dan wel te verzachten, mocht het college onverhoopt toch beslissen deze maatregelen door te voeren.

Wij denken aan een overleg van de wethouder met de voorzitters van de adviesraden. Gezien de planning van de gemeente zou dit gesprek vroeg in mei moeten plaatsvinden, bij voorkeur in een van de vergaderzalen van de gemeente (niet via een video vergadering), met uiteraard in achtname van de gepaste afstand in verband met de Corona pandemie.

Wij hopen op korte termijn een uitnodiging voor dit gesprek van u te ontvangen.

Met vriendelijke groet,

Namens de Culturele Raad,

T.A.J. Noij,
Voorzitter

de Senioren Raad

L.W.A. Schoone,
Voorzitter

de Wmo-raad

M. Brandes
Voorzitter

* In verband met de Coronamaatregelen is deze brief niet voorzien van persoonlijke handtekeningen